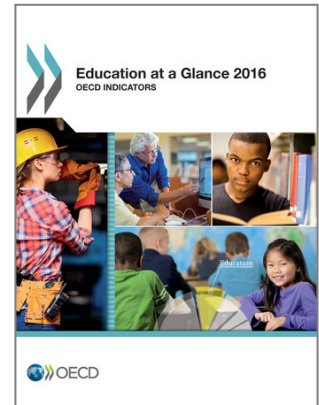


# OECD *Multilingual Summaries*

## Education at a Glance 2016

### OECD Indicators

Summary in Finnish



Read the full book on: [10.1787/eag-2016-en](https://doi.org/10.1787/eag-2016-en)

## Koulutuskatsaus 2016

### OECD:n indikaattorit

*Suomenkielinen tiivistelmä*

## Maat löytävät muita keinoja korkea-asteen koulutuksen rahoitukseen julkisen rahoituksen lisäksi

OECD-maat käyttävät keskimäärin 5,2 % bruttokansantuotteestaan koulutusinstituutioiden rahoittamiseen perusasteelta korkea-asteelle julkinen ja yksityinen rahoitus yhteenlaskettuna. Noin kolmannes koulutuksen kokonaisrahoituksesta käytetään korkea-asteen koulutukseen, missä opiskelijakohtainen kustannus on korkein. Korkeakoulutuksen kustannuksia nostavat opetushenkilöstön korkeammat kustannukset sekä korkeakoulutuksen yhteydessä tehty tutkimus- ja kehitystoiminta.

Helpottaakseen paineita jo ennestään tiukan valtion budjetin suhteen monet maat ovat siirtämässä korkea-asteen koulutuksen kuluja valtiolta yksittäisille kotitalouksille. Keskimäärin 30 % korkea-asteen koulutusinstituutioiden rahoituksesta tulee yksityisistä lähteistä, mikä on huomattavasti suurempi osa kuin alemmilla koulutusasteilla; ja kaksi kolmasosaa tästä rahoituksesta tulee kotitalouksilta, usein lukukausimaksujen muodossa.

Tietäen, että korkeat lukukausimaksut voivat estää kykeneviä opiskelijoita ilmoittautumasta korkeakoulutukseen, monet valtiot sallivat tiettyjä eroja lukukausimaksuissa. Ne voivat olla korkeampia esimerkiksi yksityisten instituutioiden opiskelijoille tai ulkomaalaisille opiskelijoille, tai matalampia alimman korkea-asteen tutkintoon johtavissa koulutusohjelmissä. Opiskelijoiden tukemiseksi monet maat tarjoavat apurahoja, opintotukea sekä julkisia tai valtion takaamia lainoja usein edullisin ehdoin auttaakseen opiskelijoita selviytymään opintojen suorista ja epäsuorista kuluista. Viime vuosikymmenen aikana useimmissa maissa julkisia tai valtion takaamia lainoja ottaneiden korkeakouluopiskelijoiden määrä nousi - samoin kuin velkaantuneina tutkinnon suorittavien määrä.

## Sukupuolten epätasapainoinen edustus näkyy edelleen koulutuksessa ja sen jälkeen

Sukupuolten välisen eron kääntyminen toisin päin korkeakoulutuksessa - korkea-asteen tutkinnon suorittaneista suurimpi osa on nykyisin naisia - on todennettu selvästi viime vuosina. Silti naisten todennäköisyys aloittaa ja saada päätökseen korkea-asteen koulutuksen jatko-opinnot, kuten tohtorin tutkinnon tai vastaavan, on miehiä pienempi.

Sukupuolten välinen ero koulutuksessa näkyy myös opiskelijoiden opintoalavalinnoissa. Naiset ovat edelleen aliedustettuina tietyillä aloilla, kuten tiede ja tekniikka, ja yliedustettuina toisilla aloilla, kuten opetus- ja terveydenhuoltoalat. Vuonna 2014 diplomi-insinöörin tutkinnon suorittaneissa oli kolme kertaa enemmän miehiä kuin naisia ja opetusalan korkea-asteen loppututkinnon suorittaneissa neljä kertaa enemmän naisia kuin miehiä.

Sukupuolten epätasapainoinen edustus eri opintoaloilla heijastuu työmarkkinoihin ja lopulta myös ansiotuloihin. Esimerkiksi diplomi-insinöörit ansaitsevat noin 10 % enemmän kuin muut korkea-asteen koulutuksen saaneet aikuiset keskimäärin, kun taas opettajankoulutuksesta valmistuneet ja kasvatustieteiden loppututkinnon suorittaneet ansaitsevat noin 15 % vähemmän.

Sukupuolten välinen ero näkyy myös opettajan ammatin sisällä. Naisopettajien osuus pienenee - mutta opettajien palkat tapaavat nousta - siirryttäessä koulutustasolla ylöspäin. Naisilla on pienempi todennäköisyys päästä rehtoreiksi, vaikka rehtorit rekrytoidaan usein oppilaitoksen opettajakunnasta.

## Maahanmuuttajien todennäköisyys osallistua kaikkien tasojen koulutukseen on muita pienempi

Koulutusjärjestelmillä on erittäin tärkeä rooli maahanmuuttajien kotouttamisessa uusiin yhteisöihin - ja vastaanottajamaan työmarkkinoille. Esimerkiksi maahanmuuttajaoppilaat, jotka ilmoittivat osallistuneensa esiasteen koulutusohjelmiin saivat 49 pistettä paremmat tulokset OECD:n Kansainvälisen oppimistulosten arviointiohjelman (PISA) lukutaidon testissä kuin ne maahanmuuttajaoppilaat, jotka eivät olleet osallistuneet kyseisiin ohjelmiin. Tämä vastaa noin yhden kouluvuoden osaamiseroa. Tästä huolimatta useimmissa maissa maahanmuuttajaoppilaiden osallistuminen esiasteen koulutusohjelmiin on huomattavasti kantaväestöön kuuluvia oppilaita vähäisempää.

Monissa maissa maahanmuuttajat jäävät jälkeen kantaväestöstä eri tutkintoja suorittaneiden osuudessa. Esimerkiksi niiden aikuisten osuus, jotka eivät ole suorittaneet toisen asteen opintoja, on suurempi maahanmuuttajataustaisen väestön joukossa. Keskimäärin 37 % 25-44 -vuotiaista maahanmuuttajataustaisista henkilöistä - mutta vain 27 % 25-44 -vuotiaista kantaväestöön kuuluvista henkilöistä - joiden vanhemmilla ei ole toisen asteen tutkintoa, ei ole itse suorittanut tutkintoa toisen asteen koulutuksesta. Tutkimusaineistosta käy myös ilmi, että syntyperäisten opiskelijoiden todennäköisyys suorittaa alempi korkeakoulututkinto tai sitä vastaava korkea-asteen tutkinto on suurempi kuin maahanmuuttajataustaisilla opiskelijoilla.

## Muut tulokset

Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten osuus on noussut : vuosina 2005-2014 esiopetusta saaneiden 3-vuotiaiden osuus koko ikäryhmästä nousi keskimäärin 54 %:sta 69 %:iin ja 4-vuotiaiden osuus 73 %:sta 85 %:iin maissa, joiden tiedot olivat saatavilla molemmista ikäryhmistä.

Koko OECD-alueella työttömyysaste on matalampi (9,2 %) niillä, joiden korkein koulutustaso on ammatillinen toisen asteen tutkinto, kuin niillä, joiden korkein koulutustaso on yleissivistävä toisen asteen tutkinto (10,0 %).

Vuosina 2005-2014 20-24 -vuotiaiden korkea-asteen opiskelijoiden osuus koko ikäryhmästä kasvoi OECD-maissa keskimäärin 29 %:sta 33 %:iin. Ottaen huomioon, että OECD-maiden nykyisistä nuorista aikuisista 36 %:n odotetaan suorittavan ainakin yhden korkea-asteen tutkinnon ennen 30 vuoden ikää, korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus väestöstä tulee todennäköisesti kasvamaan.

Korkea-asteen koulutusohjelmien suorittaminen vie opiskelijoilta usein teoreettista suoritusaikaa pidemmän ajan. Noin 41 % alemman korkeakoulututkinnon tai vastaavan koulutusohjelman aloittavista kokoaikaisista opiskelijoista suorittaa tutkintonsa sen teoreettisena suoritusajana, kun taas 69 % suorittaa tutkintonsa teoreettisen suoritusajan korkeintaan kolmella vuodella ylittävässä ajassa keskimäärin niissä maissa, joiden opiskelijakohtaiset tiedot olivat saatavilla.

Opetushenkilöstö ikääntyy, sillä opetuslalle ei onnistuta houkuttelemaan nuoria aikuisia. 50-vuotiaiden ja sitä vanhempien toisen asteen oppilaitosten opettajien osuus kasvoi 2005-2014 16:ssa OECD-maassa 24:stä, joiden tiedot olivat saatavilla. Italiassa ja Portugalissa alle 3 % perusasteen opettajista oli alle 30-vuotiaita.

Rehtoreilla on ratkaiseva vaikutus kouluympäristöön ja opettajien työolosuhteisiin. Niissä OECD-maissa, joiden tiedot olivat saatavilla, 60 % rehtoreista ilmoitti tukevansa usein opettajien välistä yhteistyötä uusien opetusmenetelmien kehittämiseksi, varmistavansa, että opettajat ottavat vastuun opetustaitojensa parantamisesta, ja auttavansa heitä tuntemaan vastuuta oppilaidensa oppimistuloksista.

Huolimatta talouden taantumasta vuonna 2008 opiskelijakohtaiset koulutusmenot ovat kasvaneet keskimäärin kaikilla koulutustasoilla OECD-maissa. Vuosina 2008-2013 oppilas-/opiskelijakohtaiset reaali-menot kasvoivat 8 % perusasteen koulutuksesta toisen asteen jälkeiseen koulutukseen, joka ei ole korkea-asteen koulutusta, ja 6 % korkea-asteen koulutuksessa. Talouskriisillä oli kuitenkin suora vaikutus opettajien palkkoihin : OECD-maissa keskimäärin opettajien palkkoja joko jäädytettiin tai niitä leikattiin vuosien 2009 ja 2013 välisenä aikana. Sen jälkeen ne ovat kääntyneet uudelleen nousuun.

© OECD

**Tämä yhteenveto ei ole virallinen OECD-käännös.**

Tämän yhteenvedon kopioiminen on sallittua sillä edellytyksellä, että OECD:n tekijänoikeudet ja alkuperäisen julkaisun nimi mainitaan.

**Monikieliset yhteenvedot ovat käännettyjä otteita OECD:n julkaisuista, jotka on julkaistu alun perin englanniksi ja ranskaksi.**

**Julkaisu on saatavilla maksutta OECD:n verkkokirjastossa osoitteessa [www.oecd.org/bookshop](http://www.oecd.org/bookshop)**

Lisätietoja antaa: OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate

Sähköposti: [rights@oecd.org](mailto:rights@oecd.org) faksinumero: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Vieraile osaston verkkosivuilla osoitteessa [www.oecd.org/rights](http://www.oecd.org/rights)



**[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)**

© OECD (2016), *Education at a Glance 2016: OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/eag-2016-en